



**PROGRAM
REGIONALNY**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI



UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO



Załącznik nr 4

Wytyczne do opracowania Lokalnych Programów Rewitalizacji

**Szczegółowy opis priorytetów
Regionalnego Programu Operacyjnego
Województwa Śląskiego na lata 2007 - 2013**

Katowice, kwiecień 2011 r.

Spis treści

WSTĘP.....	3
I. CHARAKTERYSTYKA OBECNEJ SYTUACJI W MIEŚCIE	3
II. NAWIĄZANIE DO STRATEGICZNYCH DOKUMENTÓW DOTYCZĄCYCH ROZWOJU PRZESTRZENNO-SPOŁECZNO-GOSPODARCZEGO MIASTA I REGIONU.....	4
III. ZAŁOŻENIA PROGRAMU REWITALIZACJI.....	4
IV. PLANOWANE DZIAŁANIA W LATACH 2007-2013 I W LATACH NASTĘPNYCH NA OBSZARZE REWITALIZOWANYM.....	5
V. WYTYCZNE W ZAKRESIE MIESZKALNICTWA.....	6
VI. PLAN FINANSOWY REALIZACJI REWITALIZACJI NA LATA 2007-2013 (OBLIGATORYJNIE) I NA LATA NASTĘPNE (FAKULTATYWNIE).....	7
VII. SYSTEM WDRAŻANIA	7
VIII. SPOSOBY MONITOROWANIA, OCENY I KOMUNIKACJI SPOŁECZNEJ	8
IX. INICJATYWA JESSICA.....	8

Wstęp

W Lokalnych Programach Rewitalizacji powinny być uwzględniane takie elementy, które można wykorzystać ze względu na specyfikę lokalnych uwarunkowań. Akceptowane będą Lokalne Programy Rewitalizacji¹, które będą zawierać m.in. informacje dotyczące:

- zasięgu terytorialnego rewitalizowanego obszaru (wyznaczenie granic) i uzasadnienie.
- planowanych działań/zadań w latach 2007-2013 (obligatoryjnie) i w latach następnych (fakultatywnie) na obszarze rewitalizowanym (wymienione z nazwy oraz podany przedział czasowy).
- plan finansowy realizacji rewitalizacji w latach 2007-2013 (obligatoryjnie) i w latach następnych (fakultatywnie).
- systemu okresowej aktualizacji we współpracy z lokalnymi partnerami społeczno-gospodarczymi.
- sposobów monitorowania, oceny i komunikacji społecznej.

I. Charakterystyka obecnej sytuacji w mieście

Elementy, które można wykorzystać podczas opracowania rozdziału Nr I:

Obszary problemowe:

1) Zagospodarowanie przestrzenne:

- granice stref ochrony konserwatorskiej,
- uwarunkowania ochrony środowiska,
- własność gruntów i budynków,
- infrastruktura techniczna,
- identyfikacja problemów.

2) Gospodarka:

- główni pracodawcy/ struktura i trendy,
- struktura podstawowych branż gospodarki znajdującej się na terenie miasta /trendy,
- ilość podmiotów gospodarczych i osób zatrudnionych w danych sektorach/trendy,
- identyfikacja problemów.

3) Sfera społeczna:

- struktura demograficzna i społeczna/trendy,
- określenie grup społecznych wymagających wsparcia w ramach programu rewitalizacji,
- stan i zróżnicowanie dochodowości gospodarstw domowych,
- struktura organizacji pozarządowych,
- identyfikacja problemów.

4) Tabela z podstawowymi danymi statystycznymi dotyczącymi ww. sektorów.

5) Analiza SWOT.

¹ W przypadku gdy obszar zdegradowany jest własnością Powiatu a Powiat opracował własny Lokalny Program Rewitalizacji należy wykazać/wskazać, że dana inwestycja mieści się w zasięgu obszaru określonego jako zdegradowanego dla danej gminy. W tej sytuacji Beneficjent musi przedłożyć nie tylko właściwy LPR ale również oświadczenie, w którym potwierdzi zgodność z zapisami LPR danej gminy.

II. Nawiązanie do strategicznych dokumentów dotyczących rozwoju przestrzenno-społeczno-gospodarczego miasta i regionu

Elementy, które można wykorzystać podczas opracowania rozdziału Nr II:

- 1) Strategia Rozwoju Województwa.
- 2) Strategia Rozwoju Gminy (jeśli istnieje).
- 3) Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy (jeśli istnieje).
- 4) Dokumenty dotyczące polityk w różnych sektorach społeczno-gospodarczych:
 - mieszkalnictwo,
 - infrastruktura i usługi komunalne,
 - rozwój przedsiębiorczości,
 - gospodarowanie gruntami,
 - ochrona dziedzictwa kulturowego,
 - polityka komunikacji społecznej,
 - polityka transportu,
 - polityka społeczna związana z przeciwdziałaniem patologiom społecznym, (o ile ww. dokumenty istnieją).
- 5) Plan kilkuletniego zagospodarowania przestrzennego.

III. Założenia programu rewitalizacji

Elementy, które można wykorzystać podczas opracowania rozdziału Nr III:

- 1) Podokresy programowania: 2007-2013 i lata następne.
- 2) Zasięg terytorialny rewitalizowanego obszaru (wyznaczenie granic) i uzasadnienie (obligatoryjnie).
- 3) Podział na projekty i zadania inwestycyjne.
- 4) Kryteria wyboru pilotażu i kolejność realizacji.
- 5) Oczekiwane wskaźniki osiągnięć.

IV. Planowane działania w latach 2007-2013 i w latach następnych na obszarze rewitalizowanym

Sugerowana struktura rozdziału:

w układzie: nazwa planowanego działania, etapy działania wraz z czasem realizacji, oczekiwane rezultaty, instytucje i podmioty uczestniczące we wdrażaniu, nakłady do poniesienia.

Elementy, które można wykorzystać podczas opracowania rozdziału Nr IV:

IV a. Planowane działania przestrzenne (techniczno-materialne) w latach 2007-2013 i w latach następnych na obszarze rewitalizowanym.

w układzie: nazwa planowanego działania, etapy działania wraz z czasem realizacji, oczekiwane rezultaty, instytucje i podmioty uczestniczące we wdrażaniu, nakłady do poniesienia.

CELE SZCZEGÓŁOWE REWITALIZACJI – wybór priorytetów, w tym np.:

- 1) działania dotyczące rozwoju infrastruktury technicznej,
- 2) działania dotyczące rozwoju transportu,
- 3) działania dotyczące restrukturyzacji przemysłu,
- 4) działania dotyczące remontów i renowacji istniejących zasobów mieszkaniowych,
- 5) działania dotyczące budowy nowych mieszkań,
- 6) działania dotyczące rozwoju infrastruktury społecznej, kulturalnej, turystycznej,
- 7) zabezpieczenie puli mieszkań rotacyjnych i zamiennych.

IV b. Plan działań gospodarczych w latach 2007-2013 i w latach następnych na obszarze rewitalizowanym.

w układzie : nazwa planowanego działania, etapy działania wraz z czasem realizacji, oczekiwane rezultaty, instytucje i podmioty uczestniczące we wdrażaniu, nakłady do poniesienia.

CELE SZCZEGÓŁOWE REWITALIZACJI – wybór priorytetów w tym np.:

- 1) działania dotyczące wspierania przedsiębiorczości,
- 2) działania dotyczące rozwoju turystyki bądź innych sektorów gospodarki lokalnej,
- 3) działania dotyczące uruchamiania finansowych mechanizmów wsparcia (np. lokalny fundusz poręczeń),
- 4) inne działania wynikające z programów pomocowych dotyczące rozwoju MŚP.

IV c. Plan działań społecznych w latach 2007-2013 w latach następnych na obszarze rewitalizowanym.

w układzie: nazwa planowanego działania, etapy działania wraz z czasem realizacji, oczekiwane rezultaty, instytucje i podmioty uczestniczące we wdrażaniu, nakłady do poniesienia.

CELE SZCZEGÓŁOWE REWITALIZACJI – wybór priorytetów w tym np.:

- 1) działania dotyczące rozwoju zasobów ludzkich,
- 2) działania dotyczące przeciwdziałaniu wykluczeniu społecznemu,
- 3) działania dotyczące walki z patologiami społecznymi,

- 4) działania dotyczące tworzenia równych szans,
- 5) działania dotyczące zapobieganiu zjawisku bezrobocia,
- 6) działania dotyczące zapobieganiu zjawisku bezdomności,
- 7) działania na rzecz aktywizacji środowisk dziecięcych i młodzieżowych,
- 8) działania dotyczące przekwaterowywania mieszkańców rewitalizowanych terenów,
- 9) działania dotyczące uruchamiania systemu grantów dla organizacji pozarządowych.

V. Wytyczne w zakresie mieszkalnictwa

Inwestycje w substancję mieszkaniową mogą być realizowane wyłącznie w ramach Lokalnych Programów Rewitalizacji miejskiej, na obszarach², które spełniają, co najmniej trzy z kryteriów określonych w Wytycznych Ministra Rozwoju Regionalnego w zakresie programowania działań dotyczących mieszkalnictwa, opartych na art. 47³ rozporządzenia Komisji WE nr 1828/2006.

Zgodnie z wymogiem art. 47 ust. 1 Rozporządzenia 1828/2006 każde z wymienionych kryteriów zostało opisane za pomocą wskaźników. Lista wskaźników w ujęciu regionalnym (województwa) oraz ich wartości referencyjne zostały uzgodnione z Komisją Europejską.

Tabela wskaźników dla woj. śląskiego:

Lp.	Kryterium	Wskaźnik	Wartość referencyjna⁴
1.	Wysoki poziom ubóstwa i wykluczenia	Liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej na 1 tys. ludności	52
2.	Wysoka stopa długotrwałego bezrobocia	Udział długotrwale bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym	3,7
3.	Wysoki poziom przestępczości i wykroczeń	Liczba przestępstw na 1 tys. ludności	39,3
		Czyny karalne osób nieletnich na 1 tys. nieletnich	41,5
4.	Niski wskaźnik prowadzenia działalności gospodarczej	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej na 100 osób	9,1

² Obszary mieszkalnictwa wyznacza się w obrębie granic Lokalnego Programu Rewitalizacji, tzn. dany obszar mieszkalnictwa może pokrywać się z całkowitym obszarem LPR lub być od niego mniejszy.

³

- a. wysoki poziom ubóstwa i wykluczenia;
- b. wysoka stopa długotrwałego bezrobocia;
- c. niekorzystne trendy demograficzne;
- d. niski poziom wykształcenia, wyraźny deficyt kwalifikacji i wysoki wskaźnik przerywania skolaryzacji;
- e. wysoki poziom przestępczości i wykroczeń;
- f. szczególnie wysoki stopień degradacji środowiska;
- g. niski wskaźnik prowadzenia działalności gospodarczej;
- h. wysoka liczba imigrantów, grup etnicznych i mniejszościowych lub uchodźców;
- i. porównywalnie niski poziom wartości zasobu mieszkaniowego;
- j. niski poziom wydajności energetycznej budynków.

⁴ Pozyskiwanie danych statystycznych dla obszarów wsparcia może odbywać się w oparciu o dowolne dane źródłowe, rekomendowanymi źródłami są RSW, NSP.

5.	Porównywalnie niski poziom wartości zasobu mieszkaniowego	Liczba budynków wybudowanych przed rokiem 1989 do ogólnej liczby budynków (w %)	88
		Udział budynków bez wodociągu/do ogólnej liczby budynków (w %)	2,5

Szczegółowe definicje wskaźników opisujących ww. kryteria zawierają Wytyczne Ministra Rozwoju Regionalnego w zakresie programowania działań dotyczących mieszkalnictwa.

Zgodnie z przyjętą metodą, za obszary kwalifikujące się do wsparcia w zakresie mieszkalnictwa należy uznać tylko te, dla których wartości wskaźników są większe (w przypadku wskaźnika „liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na 100 osób – mniejsze) niż wartość referencyjna dla całego województwa.

W ramach **Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2007-2013** obszary objęte operacjami w zakresie mieszkalnictwa, muszą spełniać 3 dowolnie wybrane kryteria opisane przy pomocy wskaźników.

Wybrane kryteria charakteryzują każdą z koniecznych do uwzględniania sfer: społeczną, gospodarczą i przestrzenną (infrastrukturalną).

Sposób wyznaczania wielkości obszarów kwalifikujących się do ubiegania o wsparcie w ww. zakresie powinien opierać się zatem na określeniu problemów, z którymi się dany obszar identyfikuje, wyrażonych poprzez wartości liczbowe.

VI. Plan finansowy realizacji rewitalizacji na lata 2007-2013 (obligatoryjnie) i na lata następne (fakultatywnie)

Źródła finansowania programu rewitalizacji obszarów miejskich w latach 2007-2013

- Budżet JST,
- Budżet państwa,
- Środki prywatne,
- Środki UE,
- Inne.

VII. System wdrażania

Elementy, które można wykorzystać podczas opracowania rozdziału Nr VII:

- 1) Wybór prawnej formy zarządzającego programem

VIII. Sposoby monitorowania, oceny i komunikacji społecznej

Elementy, które można wykorzystać podczas opracowania rozdziału Nr VIII:

- 1) System monitorowania programu rewitalizacji.
- 2) Sposoby oceny programu rewitalizacji.
- 3) Sposoby inicjowania współpracy pomiędzy sektorem publicznym, prywatnym i organizacjami pozarządowymi.
- 4) *Public Relations* programu rewitalizacji.

IX. Inicjatywa JESSICA

W ramach Poddziałania 6.2.3 będzie wdrażana Inicjatywa JESSICA. IZ RPO podjęła decyzję o przekazaniu części alokacji dostępnej na Działanie 6.2 do Funduszu Powierniczego JESSICA, którego funkcję pełni Europejski Bank Inwestycyjny. Środki te zostaną zainwestowane w Fundusz\e Rozwoju Obszarów Miejskich (FROM), które będą udzielały zwrotnego wsparcia na realizację projektów miejskich.

Zadaniem Menadżera Funduszu Powierniczego jest opracowanie wytycznych wyboru FROM/ów i ich ostateczne wyłonienie.

Przedsięwzięcia wspierane w ramach Inicjatywy JESSICA muszą być ujęte w Zintegrowanych Programach Rozwoju Obszarów Miejskich, których funkcję będą pełniły Lokalne Programy Rewitalizacji.